

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

The Guidelines Leadership Development in the Vuca World of School
Administrators Under Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 3กฤติยา อินธิแสน¹ ทรัพย์หิรัญ จันทรักษ์² และ วลนิกา ฉลากบาง³Krittiya Intisaen¹ Suphirun Jantarak² and Wannika Chalakbang³

Received: August 25, 2024; Revised: November 4, 2025; Accepted: November 11, 2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นของภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา 3) เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา และ 4) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน จำนวน 335 คน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง ($PNI_{modified}$) โดยวิธีวิจัยแบบการประเมินความต้องการจำเป็น ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา มี 4 องค์ประกอบ คือ วิสัยทัศน์ ความเข้าใจ ความชัดเจน และ ความอ่อนไหว มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) สภาพที่เป็นจริงของภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$, S.D.=0.98) และสภาพที่ควรจะเป็นของภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D.=0.41) 3) ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา ค่าดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) จากมากไปน้อย พบว่า โดยด้านที่มีค่าดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านความเข้าใจ ($PNI_{modified} = 0.34$) และด้านความชัดเจน ($PNI_{modified} = 0.34$) รองลงมา ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ ($PNI_{modified} = 0.33$) และด้านความอ่อนไหว ($PNI_{modified} = 0.31$) 4) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา มี 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) การจัดระบบให้เรียบง่าย ($PNI_{modified}$) 0.39 2) เอาใจใส่ ($PNI_{modified}$) 0.37 3) การสร้างวิสัยทัศน์ ($PNI_{modified}$) 0.36 4) การสื่อสารวิสัยทัศน์ ($PNI_{modified}$) 0.34 และ 5) การมอบอำนาจ ($PNI_{modified}$) 0.32

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำยุคโลกผันผวน, วิสัยทัศน์, ความเข้าใจ, ความชัดเจน, ความอ่อนไหว

ABSTRACT

This research objective for study 1) component of leadership in the VUCA world of school administrators 2) Study The current state and the condition that should of leadership in a VUCA world for educational administrators 3) Study the assessment of the need for VUCA world leadership of school administrators and 4) Study the guidelines for developing VUCA world leadership of school administrators under the Office of Sakon Nakhon Primary Educational Service Area 3. The sample group of this study comprised 335 participants used in this research consisted of school administrators and teachers under Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 3. Research tools included a questionnaire with a 5-level rating scale Statistics used included frequency, percentage, mean, standard deviation and Modified Priority Need Index ($PNI_{modified}$). By researching needs assessment, the results of the research found that 1) Components of leadership in VUCA world of school administrators include 4 elements: vision, understanding, clarity, and agility. It is appropriate at the highest level. 2) The current state of VUCA world leadership of school administrators, the overall level was at a moderate level ($\bar{X} = 3.40$, S.D.=0.98) and the condition that should VUCA world leadership of school administrators, overall, was at the highest level ($\bar{X} = 4.51$, S.D.=0.41). 3) The results of the assessment of the need for VUCA world leadership of school administrators. When considering each side in descending order, it was found that understanding ($PNI_{modified} = 0.34$), clarity ($PNI_{modified} = 0.34$), vision ($PNI_{modified} = 0.33$) and agility ($PNI_{modified} = 0.31$). and 4) The guidelines for developing VUCA world leadership of school administrators consisted of 5 aspects: 1) simplification ($PNI_{modified}$) 0.39 2) empathy ($PNI_{modified}$) 0.37 3) creating a vision ($PNI_{modified}$) 0.36 4) communicating the vision ($PNI_{modified}$) 0.34 and 5) delegation of authority ($PNI_{modified}$) 0.32.

Keywords: Leadership in the VUCA world, Vision, Understanding, Clarity, Agility

¹นักศึกษาปริญญาโทสาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา, คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร,
E-mail: krittiyaintisaen@gmail.com

²อาจารย์, คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, E-mail: saraban@snru.ac.th

³ผู้ช่วยศาสตราจารย์, คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, E-mail: saraban@snru.ac.th

¹Master's Degree Student in Educational Administration and Development, Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University, E-mail: krittiyaintisaen@gmail.com

²Lecturer, Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University, E-mail: saraban@snru.ac.th

³Assistant Professor, Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University, E-mail: saraban@snru.ac.th

บทนำ

ความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและผันผวนของโลกสมัยใหม่หรือที่เรียกว่า VUCA World ซึ่งหมายถึงโลกที่มีสถานการณ์ความไม่แน่นอนซับซ้อนเห็นได้ชัด สาเหตุใหญ่เกิดจากการเติบโตของเทคโนโลยีที่ส่วนหนึ่งส่งผลให้มีการแข่งขันกันสูงมีการได้เปรียบเสียเปรียบกันเกือบทุกส่วนของโลกโดยคำว่า “VUCA” มีที่มาจาก 4 คำดังนี้ V คือ Volatility การเปลี่ยนแปลงง่ายหรือเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของสิ่งต่างๆ U คือ Uncertainty การที่ไม่มีอะไรหรือสภาพการณ์อะไรที่คงที่ตายตัวแน่นอน C คือ Complexity ความซับซ้อนสับสนวุ่นวายของสังคมรอบตัวเราทำให้เราไม่รู้ว่าอะไรเกิดขึ้นและ A คือ Ambiguity ความคลุมเครือกำกวมไม่ชัดเจนของเหตุการณ์หรือสถานการณ์ในสภาพแวดล้อม (ทศพณี ทศิธร, 2562) สอดคล้องกับ วิชัย วงษ์ใหญ่และมารุต พัฒนาผล (2562) กล่าวว่า เรากำลังเดินทางไปสู่สภาพใหม่ที่ไม่เหมือนเดิม VUCA เป็นโลกที่ทุกคนต้องเผชิญอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ นอกจากนี้ Namprom (2019) กล่าวว่า VUCA World เป็นโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงพลิกผันอย่างรวดเร็ว VUCA World ถือว่าเป็น The New Normal หรือเป็นสภาวะปกติแบบใหม่ของโลกที่ผู้คนในสังคมจำเป็นต้องหาเทคนิค วิธีการหรือเครื่องมือ ในการอยู่กับ VUCA World ให้ได้ เพื่อให้ทันหรือนำการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และเข้าถึงโอกาสใหม่ ๆ ที่เข้ามาด้วยการสร้างความพร้อมในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี รวมถึงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ส่งผลกระทบต่อทั้งสภาพสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ อย่างไม่อาจคาดการณ์ได้ สำหรับภาคการศึกษาในยุคที่ต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงรอบด้าน การบริหารสถานศึกษาในโลกพลิกผันจึงจำเป็นต้องปูพื้นฐานการศึกษาที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก เพื่อเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนสามารถรับมือกับโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

ภาวะผู้นำมีความสำคัญยิ่งต่อผู้บริหารทุกคนเพราะจะเป็นแนวทางไปสู่การปฏิบัติงานในหน้าที่รับผิดชอบให้สำเร็จผลตามเป้าหมายจะต้องเป็นผู้นำองค์กรให้ก้าวหน้า ซึ่งจะต้องใช้ศิลปะในการโน้มนำให้บุคคลในองค์กรได้คล้อยตาม เพื่อให้ความร่วมมือและช่วยปฏิบัติงาน ผู้นำเพียงคนเดียวจะไม่สามารถทำงานให้สำเร็จได้ แต่ความสามารถของผู้นำในการชักจูงให้บุคคลในองค์กรคล้อยตามและยินยอมปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจจะเป็นส่วนสำคัญให้งานสำเร็จในภาพรวม ผู้นำช่วยนำทางองค์กรปฏิบัติงานตามภารกิจและในขณะเดียวกันก็จะช่วยสร้างพลัง และแรงยึดเหนี่ยวของกลุ่มให้มั่นคง (เทือน ทองแก้ว และคณะ, 2550 อ้างถึงใน ยุพิน กระต่ายทอง, 2557)

ด้วยการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบันที่กำลังจะกลายเป็นยุคโลกผันผวนในอนาคตและภาวะผู้นำมีความสำคัญเป็นอย่างมากกับผู้บริหารดังเหตุผลดังกล่าวที่กล่าวมาข้างต้น ภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในสถานการณ์ปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษาในยุค VUCA ต้องมีการปรับเปลี่ยนภาวะผู้นำให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านเทคโนโลยีดิจิทัลต้องมีการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา ต้องเปิดใจและใจกว้างพอที่จะยอมรับต่อความล้มเหลวที่อาจจะเกิดขึ้น ผู้นำองค์กรจำเป็นต้องมีทักษะการใช้ชีวิตหรือศิลปะการใช้ชีวิต ทักษะการเรียนรู้ ปรับตัวทักษะการสร้างและทักษะการทำงานเลี้ยงตัวเองได้ ผู้นำองค์กรต้องดำเนินการตามพันธกิจและความรับผิดชอบของแต่ละองค์กร มุ่งไปในทิศทางเดียวกันในโลกของ VUCA ต้องพร้อมตั้งรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ ต้องมีการวางแผนเตรียมไว้สำหรับจัดการในโลก VUCA ซึ่งอาจจะเกิดเหตุการณ์ที่ไม่ได้วางแผนไว้ล่วงหน้า ผู้นำองค์กรจึงต้องมีความคล่องตัวตลอดจนถึงมีภูมิคุ้มกันเพียงพอที่จะรับมือกับสถานการณ์ในยุค VUCA World ได้ (พัชรภรณ์ ดวงชื่น, 2561)

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยได้เห็นความสำคัญของภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงสนใจทำวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 เพื่อศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษาสภาพจริงและสภาพที่ควรจะเป็นของภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา และหาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของ

ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 เพื่อนำผลวิจัยไปใช้พัฒนาภาวะผู้นำตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา
2. เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นของภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3
3. เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3
4. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 กลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เลือกแบบเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนด

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นของภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครู ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 2,538 คน (เว็บไซต์สพ.สกลนคร เขต 3 ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา, 2565: 5)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครู ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 335 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie and Morgan (อ้างถึงในวารุ เพ็งสวัสดิ์, 2551) การได้มาของกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน

ระยะที่ 3 การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

ระยะที่ 4 ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ใช้แบบสอบถามประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นของภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ การตอบแบบสอบถาม 335 คน คิดเป็นร้อยละ 100 โดยด้านสภาพที่เป็นจริงมีค่าความเที่ยงตรงระหว่าง 0.80-1.00 ค่าอำนาจ

จำแนกระหว่าง 0.82-0.93 ค่าความเชื่อมั่น 0.99 และด้านสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าความเที่ยงตรงระหว่าง 0.80-1.00 ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.64-0.94 ค่าความเชื่อมั่น 0.99

ระยะที่ 3 การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ใช้ดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง ($PNI_{modified}$)

$$PNI_{modified} = (I - D) / D$$

I คือ ค่าเฉลี่ยของสภาพที่ควรจะเป็น

D คือ ค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริง

ตัวอย่างการคำนวณ วิสัยทัศน์ มีค่า $I=4.47$, $D=3.36$

$$PNI_{modified} = (4.47-3.36)/3.36 = 0.33$$

ระยะที่ 4 ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามความเหมาะสม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 การเก็บรวบรวมข้อมูลในระยะนี้ ผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

1. ติดต่อผู้ทรงคุณวุฒิโดยตรง เพื่อสอบถามความสมัครใจและความเต็มใจที่จะให้ความร่วมมือในการวิจัย
2. ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อขอหนังสือ

ราชการ ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาองค์ประกอบ

3. ส่งแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิโดยจัดทำแบบสอบถามในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ และรวบรวมผลการตอบแบบสอบถาม ตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นของภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยเสนอคำร้องต่อสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครทำหนังสือเพื่อขออนุญาต และขอความอนุเคราะห์ ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลส่งถึง ผู้บริหารและครูผู้สอน ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 335 ฉบับ ถึง ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยส่งและเก็บข้อมูลในบางส่วนด้วยตนเองและบางส่วนผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ลงทะเบียนโดยส่งไปที่ต้นสังกัดของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งจัดทำในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามเกิดความสะดวกและประหยัดค่าใช้จ่าย

3. ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

4. กรณีผู้ตอบแบบสอบถามไม่ครบ ผู้วิจัยต้องติดตามแบบสอบถาม เพื่อให้ได้แบบสอบถามกลับคืนมาให้ครบ

5. เมื่อได้แบบสอบถามกลับมามีครบ แล้วจึงนำเข้าไปศึกษาคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อนำไปจัดทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 3 การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ใช้ดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง ($PNI_{modified}$)

ระยะที่ 4 ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ดังนี้

1. ขออนุญาตขอเอกสารจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อขออนุญาตขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยนำส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยมีการนัดหมายล่วงหน้าก่อนที่ผู้วิจัยจะจัดส่งแบบสอบถาม
3. ดำเนินการเก็บข้อมูลตามที่ได้นัดหมายไว้ จากแบบสอบถาม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความหมายของค่าเฉลี่ย

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นของภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาความถี่ และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

2.1 ศึกษาสภาพที่เป็นจริงของภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.2 ศึกษาสภาพที่ควรจะเป็นของภาวะผู้นำยุคโลกผันผวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 3 การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ใช้ดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง ($PNI_{modified}$)

ระยะที่ 4 ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ผู้วิจัยนำผลจากแบบสอบถามสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นของภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยนำองค์ประกอบหลักทุกด้านและด้านย่อยที่มีค่าดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง ($PNI_{modified}$) สูงกว่าค่าดัชนีในด้านนั้น ๆ กำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

ผลการวิจัย

ระยะที่ 1 ผลการศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา

ผลการศึกษาองค์และยืนยันองค์ประกอบของภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

ตารางที่ 1 แสดงผลการยืนยันองค์ประกอบภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา (ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน)

องค์ประกอบภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
1. วิสัยทัศน์	4.66	0.51	มากที่สุด
2. ความเข้าใจ	4.71	0.44	มากที่สุด
3. ความชัดเจน	4.57	0.62	มากที่สุด
4. ความว่องไว	4.60	0.51	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.64	0.52	มากที่สุด

จากตาราง 1 พบว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) วิสัยทัศน์ 2) ความเข้าใจ 3) ความชัดเจน และ 4) ความว่องไว โดยรวมอยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$, S.D.=0.52) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ระดับมากที่สุด โดยเรียงจากมากไปน้อย คือ ด้านความเข้าใจ ($\bar{X} = 4.71$, S.D.=0.44) ด้านวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.66$, S.D.=0.51) ด้านความว่องไว ($\bar{X} = 4.60$, S.D.=0.51) และด้านความชัดเจน ($\bar{X} = 4.57$, S.D.=0.62)

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นของภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นของภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

ภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของ ผู้บริหารสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่ควรจะเป็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
1. วิสัยทัศน์	3.36	1.02	ปานกลาง	4.47	0.43	มาก
2. ความเข้าใจ	3.36	1.02	ปานกลาง	4.50	0.41	มาก
3. ความชัดเจน	3.38	0.95	ปานกลาง	4.53	0.43	มากที่สุด
4. ความว่องไว	3.47	1.00	ปานกลาง	4.51	0.41	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	3.40	0.98	ปานกลาง	4.51	0.41	มากที่สุด

จากตาราง 2 ผลการศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นของภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

1. สภาพที่เป็นจริงของภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$, S.D.=0.98) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความว่องไว ($\bar{X} = 3.47$, S.D.=1.00)

2. สภาพที่ควรจะเป็นของภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D.=0.41) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากและมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความชัดเจน ($\bar{X} = 4.53$, S.D.=0.43)

ระยะที่ 3 การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

ตารางที่ 3 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

ภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหาร สถานศึกษา	ค่าเฉลี่ยสภาพ ที่ควรจะเป็น (I)	ค่าเฉลี่ยสภาพ ปัจจุบัน (D)	PNI	ลำดับ ความสำคัญ
1. วิสัยทัศน์	4.47	3.36	0.33	2
2. ความเข้าใจ	4.50	3.36	0.34	1
3. ความชัดเจน	4.53	3.38	0.34	1
4. ความมุ่งมั่น	4.53	3.47	0.31	3
ภาพรวม	4.51	3.40	0.33	

จากตารางที่ 3 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 เมื่อพิจารณาค่าดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง ($PNI_{modified}$) พบว่า มีค่าเท่ากับ 0.33 โดยด้านที่มีค่าดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านความเข้าใจและความชัดเจน ($PNI_{modified} = 0.34$)

ระยะที่ 4 ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

ตารางที่ 4 ผลการศึกษาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

องค์ประกอบภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของ ผู้บริหารสถานศึกษา	PNI	ผลการเปรียบเทียบ PNI	สรุปผล
1. วิสัยทัศน์	0.33	เท่ากับภาพรวม	ควรพัฒนา
1.1 การสื่อสารวิสัยทัศน์	0.34	สูงกว่ารายด้าน	ควรพัฒนา
1.2 การสร้างวิสัยทัศน์	0.36	สูงกว่ารายด้าน	ควรพัฒนา
1.3 ความเชื่อมั่นในตนเอง	0.30	ต่ำกว่ารายด้าน	-
1.4 ความมุ่งมั่น	0.31	ต่ำกว่ารายด้าน	-
2. ความเข้าใจ	0.34	สูงกว่าภาพรวม	ควรพัฒนา
2.1 การเอาใจใส่	0.37	สูงกว่ารายด้าน	ควรพัฒนา
2.2 การเปิดใจ	0.32	ต่ำกว่ารายด้าน	-

ตารางที่ 4 ผลการศึกษาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 (ต่อ)

องค์ประกอบภาวะผู้นำยุคโลกผันผวน ของผู้บริหารสถานศึกษา	PNI	ผลการเปรียบเทียบ PNI	สรุปผล
2.3 ความอยากรู้อยากเห็น	0.32	ต่ำกว่ารายด้าน	
3. ความชัดเจน	0.34	สูงกว่าภาพรวม	ควรพัฒนา
3.1 การจัดระบบให้เรียบง่าย	0.39	สูงกว่ารายด้าน	ควรพัฒนา
3.2 การตระหนักรู้	0.30	ต่ำกว่ารายด้าน	-
3.3 การคิดเชิงระบบ	0.33	ต่ำกว่ารายด้าน	-
4. ความว่องไว	0.31	ต่ำกว่าภาพรวม	ควรพัฒนา
4.1 การตัดสินใจ	0.30	ต่ำกว่ารายด้าน	-
4.2 การพัฒนานวัตกรรม	0.31	เท่ากับรายด้าน	-
4.3 การมอบอำนาจ	0.32	สูงกว่ารายด้าน	ควรพัฒนา
ภาพรวม	0.33		

จากตารางที่ 4 ผลการศึกษาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 เมื่อพิจารณาค่าดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง ($PNI_{modified}$) พบว่า ด้านที่ควรพัฒนาเรียงลำดับค่าดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง ($PNI_{modified}$) จากมากไปน้อย ได้แก่ การจัดระบบให้เรียบง่าย ($PNI_{modified} = 0.39$) การเอาใจใส่ ($PNI_{modified} = 0.37$) การสร้างวิสัยทัศน์ ($PNI_{modified} = 0.36$) การสื่อสารวิสัยทัศน์ ($PNI_{modified} = 0.34$) และการมอบอำนาจ ($PNI_{modified} = 0.32$)

สรุปผลและอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. ภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านวิสัยทัศน์ 2) ความเข้าใจ 3) ด้านความชัดเจน และ 4) ด้านความว่องไว โดยรวมอยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$, S.D.=0.52) ทั้งนี้อาจเพราะว่า องค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบที่กล่าวมาข้างต้นนั้นเป็นคุณลักษณะสำคัญของภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่ต้องนำมาใช้ในยุคโลกปัจจุบันที่ความผันผวนเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา รวมถึงมีการนำเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทอย่างมากในการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการศึกษา ดังนี้

1.1 วิสัยทัศน์ การมีวิสัยทัศน์ถือว่าเป็นพื้นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถมองเห็นภาพลักษณ์ทิศทาง แนวทาง วิธีการปฏิบัติ และภาพในอนาคตของสถานศึกษา โดยต้องสอดคล้องกับเป้าหมายที่ได้บังคับบัญชาร่วมกัน กำหนดขึ้นบนพื้นฐานความเป็นไปได้ เมื่อสถานศึกษาได้พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาจนประสบผลสำเร็จตามวิสัยทัศน์ สถานศึกษาสามารถ ปรับปรุง รักษา พัฒนาหรือเพิ่มจุดเด่นของวิสัยทัศน์เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพสูงขึ้นได้ สอดคล้องกับ Braun (1991) กล่าวว่า วิสัยทัศน์เป็นการสร้างภาพในอนาคตโดยการอาศัยทักษะการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและการสังเคราะห์ข้อมูลของผู้บริหารเพื่อ นำไปสู่การปฏิบัติให้สำเร็จตามที่วางแผนไว้

1.2 ความเข้าใจ เมื่อเกิดความเข้าใจแล้วก็จะสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบและสามารถขยายข้อเท็จจริงได้อย่างสมเหตุสมผล แยกประเด็นต่าง ๆ ได้อย่างละเอียด เข้าใจจุดอ่อน จุดแข็ง และกลยุทธ์ของสถานศึกษา ทั้งนี้ยังต้องเข้าใจสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ Benjamin et.al. (1971) กล่าวว่า ความเข้าใจคือความสามารถในการที่คนขยายความรู้ให้ไกลออกไปจากเดิมอย่างสมเหตุสมผล และยังสอดคล้องกับ ศุภนิช จันทรสอง (2561) กล่าวว่า ความเข้าใจเป็นกระบวนการรับรู้เรื่องราวหรือข้อมูลต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ และสามารถรวบรวมหรือแยกแยะในประเด็นต่าง ๆ ได้อย่างละเอียด และสามารถลำดับขั้นตอนได้อย่างชัดเจน

1.3 ความชัดเจน เป็นพฤติกรรมกรรมการแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาในกระบวนการคิดอย่างรอบคอบชัดเจนในด้านนโยบาย วิสัยทัศน์ และกลยุทธ์ รวมทั้งมีการคิดอย่างรอบคอบในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ มีการตัดสินใจที่ชัดเจนเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ซับซ้อน ซึ่งสอดคล้องกับโชติกา ใจทิพย์ (2561) กล่าวว่า ความชัดเจน เป็นการมีกระบวนการคิดอย่างรอบคอบในการจัดการกับปัญหาความยุ่งยากต่าง ๆ อีกทั้ง Namprom (2019) กล่าวว่า การสร้างความชัดเจนระดับนโยบายและกลยุทธ์ขององค์กรเพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์

1.4 ความว่องไว เป็นพฤติกรรมกรรมการแสดงออกหรือความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถยืดหยุ่นปรับตัว และปรับวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ของสถานศึกษาอย่างรวดเร็วตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป เรียนรู้ ประเมิน และแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็วว่องไว และเปิดรับความคิดที่หลากหลาย สอดคล้องกับ Meri (2021) กล่าวว่าผู้นำต้องมีความยืดหยุ่นและคล่องตัวและปรับกลยุทธ์ตามสถานการณ์ใหม่ และยังสอดคล้องกับโชติกาและกฤษฎา (2561) ความว่องไวเป็นความคล่องแคล่วว่องไวในการสื่อสารระหว่างองค์กรและนำแนวทางการแก้ปัญหาต่าง ๆ ไปใช้อย่างรวดเร็ว

2. ผลการศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นของภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 เป็นดังนี้

2.1 ผลการศึกษาสภาพที่เป็นจริงในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้านย่อย พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าในปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ทั้งนี้อาจเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ส่วนใหญ่ยังคงปรับตัวเข้ากับยุคโลกผันผวน ซึ่งหนึ่งในนั้นมีเหตุการณ์การแพร่ระบาดโคโรนาไวรัสที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่าผู้บริหารได้ปรับตัวบริหารจัดการการเรียนการสอนผ่านช่องทางออนไลน์ต่าง ๆ และใช้มาตรการลดการติดเชื้ออีกด้วย สอดคล้องกับ นงลักษณ์ อัจฉนปัญญา (2563) เมื่อเกิดการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ส่งผลกระทบและสร้างผลกระทบอย่างใหญ่หลวงต่อระบบการศึกษาทั่วโลก โรงเรียนต้องปิดชั่วคราวเพื่อช่วยยับยั้งการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 นอกจากนี้ ภูมิมา ภิญญสินวัฒน์ (2563) กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมสำหรับประเทศไทย ความท้าทายครั้งนี้เป็นการช่วยให้เกิดการเปลี่ยนวิกฤตให้เป็นโอกาสในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้ดีกว่าเดิม มาตรการการเรียนรู้ออนไลน์ของประเทศไทยจึงไม่ได้ปรับแค่กระบวนการเรียนรู้ในห้องเรียน แต่ต้องปรับระบบการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ที่ต้องสอดคล้องกันและเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ของผู้เรียน

2.2 ผลการศึกษาสภาพที่ควรจะเป็นในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากและมากที่สุด ซึ่งการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นถึงความคาดหวังการมีภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ทั้งนี้อาจเพราะว่า ภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญในการขับเคลื่อนตนเองและองค์กร เพื่อก้าวสู่ความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับพัชรภรณ์ ดวงชื่น (2561) กล่าวว่า ผู้นำองค์กรในยุค VUCA ต้องมีการปรับเปลี่ยนภาวะผู้นำให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านเทคโนโลยีดิจิทัลต้องมีการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา

จำเป็นต้องมีทักษะการใช้ชีวิต ทักษะการเรียนรู้ปรับตัว ตั้งรับ เตรียมความพร้อม เพื่อที่องค์กรจะสามารถรับมือกับสถานการณ์ในยุค VUCA world ได้

3. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 องค์ประกอบหลักที่มีค่าดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) สูงที่สุดได้แก่ ความเข้าใจ ทั้งนี้อาจเพราะว่า ความเข้าใจสถานศึกษา ผู้ได้บังคับบัญชา นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับ สุทธิชัย ปญญโรจน (2554) กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษา "มีความสำคัญมากกับการเจริญก้าวหน้าและความอยู่รอดของโรงเรียนหรือองค์กร ผู้บริหารมักเป็นกลุ่มคนหรือคนที่มีหน้าที่มอบหมายงาน สั่งการให้คุณให้โทษ อีกทั้งต้องมีหน้าที่ควบคุมดูแลงานให้เกิดความเปราะบางเรียบร้อย ซึ่งการเป็นผู้บริหารที่ดีจึงต้องมีทักษะมีศิลปะ ในการทำงาน เนื่องจากภาระหน้าที่ของผู้บริหารมีมากมาย เช่น ต้องดูแลการทำงานของครู ต้องคอยแนะนำอบรมครู นักเรียน บางครั้งก็ต้องวากลาวัณย์ ตกเดือน หรือลงโทษครู เป็นต้น สำหรับทักษะในการบริหารงานโรงเรียนนั้น ผู้บริหารพึงมีความเก่งใน 4 เรื่องคือ เก่งงานบริหารหรือ วิชาการ เก่งคน เก่งคิด และเก่งดำเนินชีวิต

4. ผลการศึกษาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 มีดังนี้ 1) การเอาใจใส่ 2) การจัดระบบให้เรียบง่าย 3) การสร้างวิสัยทัศน์ 4) การสื่อสารวิสัยทัศน์ และ 5) การมอบอำนาจ ด้านที่ควรได้รับการพัฒนาสูงสุดเนื่องจากมีค่าดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) สูงที่สุดได้แก่ การจัดระบบให้เรียบง่าย ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า การจัดระบบให้เรียบง่ายเป็นพฤติกรรมหรือความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงความสามารถในการลดความซับซ้อนและขั้นตอนของระบบการทำงานในสถานศึกษา มีการเรียงลำดับความสำคัญของงานแต่ละด้าน เน้นประเด็นหลักสำคัญของงาน ซึ่งในปัจจุบันระบบการทำงานในสถานศึกษามีความซับซ้อนเป็นอย่างมากเพราะต้องทำตามกฎระเบียบบังคับ สอดคล้องกับ พาณี สิตกะสิน (2564) กล่าวว่า การจัดระบบให้เรียบง่ายเป็นการลดความซับซ้อนของระบบ และเน้นประเด็นหลัก ๆ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) วิสัยทัศน์ 2) ความเข้าใจ 3) ความชัดเจน และ 4) ความไว้วางใจ ดังนั้น หน่วยงานต้นสังกัดและผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับองค์ประกอบดังกล่าว เพื่อนำไปเป็นกรอบในการพัฒนาภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. จากผลการวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้านโดยด้านย่อยที่มีความจำเป็นในการพัฒนาของวิสัยทัศน์ ได้แก่ การสร้างวิสัยทัศน์และการสื่อสารวิสัยทัศน์ ด้านย่อยที่มีความจำเป็นในการพัฒนาของความเข้าใจ ได้แก่ การเอาใจใส่ ด้านย่อยที่มีความจำเป็นในการพัฒนาของความชัดเจน ได้แก่ การจัดระบบให้เรียบง่าย และด้านย่อยที่มีความจำเป็นในการพัฒนาของความไว้วางใจ ได้แก่ การมอบอำนาจ ดังนั้น ผู้สนใจสามารถนำผลการวิจัยนี้ ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความสามารถในการพัฒนาตนเองและพัฒนาองค์กร เพื่อก้าวสู่ความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำผลการวิจัยมาปรับปรุงแก้ไขแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ให้ดียิ่งขึ้น
2. ควรวิจัยรูปแบบการพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษาในหน่วยงานการศึกษาในระดับประถมศึกษาและระดับอื่นนอกจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 เช่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เพื่อที่จะได้องค์ความรู้ในภาพรวมของการพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำยุคโลกผันผวนของผู้บริหารสถานศึกษา และเป็นข้อมูลในระดับนโยบายเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- โชติกา ใจทิพย์. (2561). Managing in a VUCA World (การจัดการในโลกที่ผันผวน ไม่แน่นอน ซับซ้อนและคลุมเครือ). วารสารวิชาการการตลาดและการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, 5(1), 134-136.
- ทศพานี ทศิธร. (2562). ถามมาตอบไป. วารสารทรัพยากรบุคคลรัฐสภา, 6(1), 27.
- นงลักษณ์ อัจฉปัญญา. (2563). เมื่อไวรัสโควิด -19 กำลังพลิกโฉมระบบการศึกษาโลก. <http://www.eeforth/30577/>.
- พัชราภรณ์ ดวงชื่น. (2561). ผู้นำองค์กรในยุค VUCA organization Leaders in VUCA World. วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน, 24(3), 450.
- พานี สิตกะสิน. (2564). VUCA World กับผู้บริหารโรงพยาบาลในยุค COVID-19. จุลสาร วส, 17(1), 10-11.
- ภูมิมา ภิญโญสินวัฒน์. (2563). จัดการเรียนรู้การสอนอย่างไรในสถานการณ์โควิด -19 จากบทเรียนต่างประเทศสู่การจัดการเรียนรู้ของไทย. สืบค้น 15 มีนาคม 2567, จาก <http://tdri.or.th/2020/05/examples-of-teaching-and-learning-in-COVID-19-pandemic/>
- ยุพิน กระต่ายทอง. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดราชบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8. [การค้นคว้าอิสระ ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2551). วิธีวิทยาการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 2). สุริยาสาน.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา. (2562). การเรียนรู้โลก VUCA สู่ Social Quotient (พิมพ์ครั้งที่ 1). โรงพิมพ์ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้.
- เว็บไซต์ สทศ.สกลนคร เขต 3. (2565). ข้อมูลสารสนเทศ. สืบค้น 12 ตุลาคม 2564, จาก <http://www.sakonnakhon3.go.th>
- ศุภณิษ จันทรสอง. (2561). การพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนถ่ายจากแอนาล็อกที่วิเศษดิจิทัลที่วิเศษสำหรับคนรุ่นใหม่ [โครงการวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่]. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุทธิชัย ปัญญโรจน์. (2554). ทักษะผู้บริหาร. OK Nation Blog. สืบค้น 11 เมษายน 2567, จาก <http://www.oknation.net/blog/monchai83/2011/02/14/entry-1>
- Benjamin, B.et al. (1971). *Handbook on Formative and Summative Evaluation of Student Learning*. Mc Graw-Hill Book Company.
- Braun, B.J. (1991). *An Analysis of Principal leadership vision and Its Relationship to School Climate*. Dissertation abstracts International. 52(4). 26.

- Meri, M. (2021). *The VUCA Method for Leadership & Management in Times of Crisis – Ex. Covid- 19 (Adaptation, performance, and development)*. Services for Science and Education United Kingdom.
- Namprom, T. (2562). *VUCA World...ผันผวนไม่แน่นอนซับซ้อนและคลุมเครือ*. สืบค้น 24 พฤษภาคม 2565, จาก <https://reder.red/vuga-world-18-12-2019/>.